

FISKERIDIREKTORATET
Postboks 185 Sentrum
5804 BERGEN

30.03.2012

Ref.nr: 11/15854

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSKRIFT OM BEVARINGSSONER I TVEDESTRAND KOMMUNES SJØMRÅDER

Viser til Tvedestrand kommunes forslag til forskrift om bevaringsområder i kommunens sjøområder, med høringsfrist 30. mars 2012.

Havområder og kystsonen er utsatt for et stadig økende press - fiskeoppdrett, skjelldyrking, taretråling, fiskerier, bygging av havner og veier, mudring og dumping, nedslamming, petroleumsvirksomhet og skipsfart er aktiviteter med betydelig innvirkning på havets økosystemer. I tillegg kommer den økende trusselen fra klimaendringer, som bidrar til at arter forsvinner, nye arter introduseres, havet blir surere og temperaturene og havstrømmene endres. Bevaring av naturens mangfold er en viktig beskyttelse mot effektene av klimaendringer¹, samtidig som klimaendringer er en stor trussel mot bevaring av naturens mangfold².

Siden 2009 har Tvedestrand kommune (primærkommune) og Lindesnes kommune (sekundærkommune) arbeidet med prosjektet «Aktiv forvaltning av marine verdier i kystsonen». Dette er i utgangspunktet et 5-årig prosjekt der soneforvaltning i sjø, næringsutvikling og samfunnskontakt/informasjon er de tre fagfeltene som skal dekkes.

Prosjektet er det første av sitt slag i norske farvann, og er etter WWFs syn et godt tiltak på vei mot en fremtidig bærekraftig forvaltning av havet. Metoden viser gode resultater ved en rekke tilfeller i mange andre havområder verden over. Tiltaket vil høyst sannsynlig også ha store positive, lokale og regionale effekter her i norske farvann. Økt biologisk mangfold, styrkede artsbestander og beskyttelse av sårbare habitater er alle svært sannsynlige utfall av prosessen. Dette vil igjen gi økt verdigrunnlag og en ressursstyrking for kyst-Norge på lang sikt.

---

¹ International Union for Conservation of Nature (IUCN)

² The pace of climate change in marine and terrestrial ecosystems. Burrows. M.T. 2011

Nasjonale bevaringssoner

Naturen består av områder med ulik sårbarhet og biodiversitet. Dette betyr at ulike forvaltningstiltak kan være nødvendig for å sikre tap av naturmangfold.

Enkelte områder langs norskekysten er mer sårbare og/eller har en høyere verdi enn andre. Årsakene kan være flere, da for eksempel grunnet særlige viktige gyteområder for rødlistede enkeltarter eller produktive taeskosgebelter. Marine bevaringssoner og verneområder vil dermed være svært gode forvaltningstiltak for å ivareta naturverdier og økosystemer i slike områder.

Det er viktig at bevaringssonene ikke blir enkeltstående prosjekter, men utviklet gjennom en helhetlig planlegging slik at flere slike soner kan knyttes sammen til et nettverk³. Dette vil bidra til økt ivaretagelse av biologisk mangfold. Nettverket må representere relevante arter innenfor områdene, og samtidig sørge for en langsiktig forvaltning med bærekraftige løsninger. En systematisk overvåkning av bevaringssoner må gjennomføres og justeres ved behov.

Nasjonale bevaringssoner og verneområder er etter WWFs syn med på å sikre biologisk mangfold og sårbare habitater for fremtiden. Dette er ensbetydende med at havets viktige ressurser samtidig sikres for fremtidens fiskerier og sysselsetting langs kysten ved å tenke langsiktig.

Det er viktig at tilsvarende prosjekter om bevaringssoner og verneområder blir overført videre til andre områder i vårt farvann. Økoregionene Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet har alle spesielt sårbare områder som trenger styrket forvaltningstiltak i form av bevaring og vern for å sikre naturverdiene havområdene er avhengig av for å opprettholde en sunn balanse.

Internasjonalt

Norge har gjennom konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) bundet seg til den globale avtalen om bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Blant innholdet i denne avtalen er det å opprette verneområder som sikrer mangfoldet. Videre undertegnet Norge Nagoya-protokollen i 2011, hvor også ambisjonene for vern av hav- og kystareal er tallfestet til 10 prosent innen 2020. Dagens marine vern innenfor norsk grunnlinje er 3 prosent⁴.

Marine bevaringssoner og verneområder har blitt etablert i utenlandske farvann med stort hell de senere årene. Tiltakene viser ofte at viktige fiskearter innenfor aktuelle områder har en positiv vekst av bestanden og samtidig at individstørrelsen øker⁵.

---

³ Establishing Marine Protected Area Network. IUCN

⁴ Direktoratet for Naturforvaltning

⁵ Global Ocean Protection - Present Status and Future Possibilities. IUCN 2010

Også fra ulike reservater her i hjemlige farvann viser resultater med en positiv effekt på lokale bestander. Hummerreservatene langs Skagerrak, hvor fangst av all hummer er forbudt, har ført til en klar økning av hummer innenfor verneområdene⁶. Det er også dokumentert at hummer søker ut av reservatområdet og høyst sannsynlig bidrar til rekruttering i nærliggende områder⁷. Dette, sammen med en rekke andre tiltak for hummer, kan synes å ha redusert den nedadgående trenden hos hummerbestanden og kan på sikt være med å snu denne.

Nettopp det at rekrutteringen sikres i verneområdene, slik at disse på sikt vil bidra til positiv rekruttering og gjenoppbygging av bestander utenfor de fredede områdene, ser WWF som en svært viktig faktor i dette og fremtidig arbeid med etablering av verneområder.

Marine bevaringssoner og verneområder er viktige fordi:

- De bidrar til å opprettholde det biologiske mangfoldet og gir samtidig nødvendig beskyttelse for marine arter.
- De beskytter viktige leveområder fra skadelige fiskemetoder og andre menneskelige aktiviteter.
- De kan bidra til at allerede skadede områder gjenvinner sin biologi og ressursverdi.
- De sikrer gyteområder for fiskebestander, og tillater fisk å oppnå større kroppsstørrelser.
- De gir mer fangst (både kroppsstørrelse og antall) i omkringliggende fiskefelt.
- De er med å bygge nødvendig motstandskraft i bestander og beskytter dermed mot kommende skadelige ytre påvirkninger, etc. klimaendringer.
- De bidrar til å opprettholde lokal kultur, økonomi og levebrød som er knyttet til livet langs kysten.

Spesielt sårbare arter

En del av våre farvanns marine arter trenger sårt en håndsrekning for igjen å bygge seg opp til sunne og bærekraftige bestander som også kan beskattes i fremtiden. WWF er av den oppfatning at havets ressurser absolutt skal høstes, men at dette alltid må foregå på en bærekraftig måte, med kvoter satt basert på oppdatert vitenskap.

Spesielt sårbare bestander av truet kysttorsk (*Gadus morhua*), vanlig uer (*Sebastes marinus*), pigghå (*Squalus acanthias*), ål (*Anguilla anguilla*), hummer (*Homarus gammarus*) og flatøsters (*Ostrea edulis*) trenger bedre beskyttelse enn dagens regime, og en forvaltning som legger til grunn faglige vurderinger. Også sårbare og/eller spesielt produktive habitater som for eksempel tareskog, må inkluderes i bevaringssonene/verneområdene, i en helhetlig økosystembasert tilnærming. Dette er områder som er helt essensielle for økosystemet grunnet sin produktivitet for en rekke lavere trofiske nivå i næringsnettet, med potensielt store følgeeffekter ved overbeskatning.

---

⁶ Havforskningsinstituttet 2009

⁷ Havforskningsinstituttet 2010

Null-fangst soner har, som omtalt tidligere, vist seg å være positivt for blant annet hummerbestanden, og vil utgjøre et svært viktig bidrag for arter som kysttorsk og flatøsters også. Tiltaket ved å ha varierende bevaringsstrategi for ulike områder synes også god, da dette etter WWFs mening også vil sikre at nødvendig aktivitet som fiskeri og turisme opprettholdes langs kyst-Norge.

WWF mener:

- At det er på høyt tid at Norge nå følger sine forpliktelser til CBD. På det tiende partsmøtet under konvensjonen for biologisk mangfold forpliktet Norge seg blant annet til:
  - Minst 10 prosent av kyst- og marine områder, spesielt områder som er særlig viktig for naturmangfold og økosystemtjenester, er vernet innen 2020 gjennom godt forvaltede, økologisk representative og sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive forvaltningsformer.⁸
  - Innen 2015 er menneskeskapt belastninger på korallrev og andre sårbare økosystemer som er påvirket av klimaendringer eller havforsuring minimert, slik at deres funksjon i størst mulig grad er opprettholdt.
- At en langsiktig forvaltning med en grunnleggende føre-var-holdning er avgjørende for å sikre det biologiske mangfoldet og samtidig matsikkerheten for framtiden.
- At marine bevaringssoner og verneområder må etableres i alle norske havområder, og at det på sikt må dannes nettverk mellom ulike lokale/regionale verneområder slik at økosystemer og ressursgrunnlaget for kyst-Norge sikres.

Vennlig hilsen
for WWF-Norge

Karoline Andaur
leder, havmiljøprogrammet
kandaur@wwf.no

Fredrik Myhre
rådgiver, fiskeri og havmiljø
fmyhre@wwf.no

---

⁸ Strategic plan, CBD COP-10, Nagoya 2010